

fig paa ny, vil hun efter Mindretallets Forslag kunne gifte sig med en Mand, som ikke er i Besiddelse af nogen som helst af de Betingelser, som ere forestkrevne i §§ 2 og 3. Det kan f. Eks. være en Mand, som er kommen lige ud af Tugthuset, det er der ikke det mindste til Hinder for, thi han skal ikke opfylde nogen som helst Betingelse. Det ligger nu ikke i min Interesse at komme disse Staffels Mennesker særligt til Livs, men skal der kræves bestemte Betingelser, maa de jo kræves i det Djeblit, han overtager Ejendommen, Mindretallets Forslag vilde i mange Tilfælde være højst uretsførdigt. Naar det ærede Medlem for Skanderborg Amts 5te Valgkreds (Byriel-Jensen) siger, at efter Flertallets Forslag kunne disse Ejendomme i det uendelige gaa over til Folk, som ikke ere Landarbejdere, vil jeg sige, at ganske vist kræve vi ikke andet end de i § 3 c, d, og f indeholdte Betingelser, men der er dog den Betingelse, at det skal være en flittig, arbejdsom og sparsommelig Mand, hvorimod efter Mindretallets Forslag kan en Datter eller en Svigersøn overtage det, uden at han i mindste Maade opfylder nogen Betingelse, og det kan blive ved at gaa fra Datter til Datter i det uendelige; det vil det ærede Medlem vistnok selv indrømme. Ganske vist, saa snart Konen dør, skal Manden indfri Statslaanet, hvis han ikke fuldt ud opfylder de Betingelser, der ere forestkrevne i Loven, men ellers ikke; og hvis Manden, om jeg saa maa sige, er saa heldig at dø før Konen, vil det stadig kunne gaa til Datter og Svigersøn, uden at han opfylder Lovens Betingelser. Det tror jeg er for tilfældige Forhold, der her gøre sig gældende, og i mange Henseender er det fuldstændig uretsførdigt efter min Overbevisning, saa jeg vil tilraade Tinget at følge Udvalgets Flertal i disse Spørgsmaal. Lige over for det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (H. Jensen) skal jeg sige et Par Ord, men jeg skal i det hele taget ikke komme ind paa det Forslag, som det ærede Medlem udførlig omtalte. Naar det ærede Medlem imidlertid sagde, at Udvalget ikke fik Tid til at behandle hans Forslag, hvorimod Udvalget fik Tid til at behandle et andet stort og indgribende Forslag, som ogsaa kom i sidste Djeblit, maa det ærede Medlem dog vel kunne indse, at der er Forskel paa, om der stilles et Forslag om en forandret Affattelse af et enkelt Ombringingsforslag af Flertallet, eller om der fremkommer et Forslag som det, det ærede Medlem har fremlagt, som ærede Medlemmer kende, og som nu foreligger til Afstemning. Det er jo et fuldstændigt nyt Forslag,

bygget paa et ganske andet Grundlag end det Forslag, vi hidtil have behandlet. Naar det ærede Medlem omtalte mine Udtalelser fra 1ste Behandling og citerede nogle Udtalelser af mig, maa jeg maaste tillade mig ganske kort at oplæse nogle Linier af det, det ærede Medlem citerede. Jeg udtaler her, at Kommissionsbetænkningen siger: „at det har vist sig, at de, som have to Kær, ofte ere uheldigere stillede end Husmænd med een Kød, og det mener Kommissionen kommer af, at de ikke have dette stadige Arbejde, som Husmænd med een Kød kunne staffe sig“. I den Forbindelse, hvori dette staar, kan det ikke tages som min Opfattelse, idet det er et ordret Citat af Landbokommissionens Betænkning. Under visse Forhold, siger Kommissionen, ere disse Folk uheldigere stillede, men den siger ogsaa, at under andre Forhold ere de langt heldigere stillede. Lige over for det ærede Medlem og lige over for det ærede Medlem for Sorø (P. Christensen) skal jeg, angaaende de Udtalelser, der en Gang fremkom fra mig, sige, at jeg ganske vist udtalte som min Opfattelse, at et Husmandsbrug med 3 Kær, hvor Mand, Kone og Børn kunne udføre det Arbejde, der er at gøre, er det mest rentable Brug, man i det hele taget kan tænke sig, det, der giver det største Udbytte, og det tror jeg fuldstændig endnu. Jeg tror ikke under denne Behandling at have udtalt mig paa en Maade, som skulde godtgøre, at jeg ikke længere havde denne Opfattelse, men paa den anden Side indser jeg vel, at hvis vi skulde have disse større og mere fordelagtige Husmandsbrug, saa maa der ogsaa af den, der skal overtage et saadant Brug, indsthydes en vis bestemt Del, saaledes at der vil kræves et større Beløb, og saa vil man vanskeliggere naa ned til det Lag af Befolkningen, som virkelig trænger til at faa Andel i denne Løvs Goder, den fattigere Del af Befolkningen. Det vil væsentlig blive et Gode for dem, der ere mere velstillede, det er jeg ikke blind for. Hvis jeg maa tillade mig at oplæse et Par af de Bemærkninger, hvormed jeg sluttede ved 1ste Behandling, efter som en Del af, hvad jeg den Gang udtalte, har været fremdraget, saa sagde jeg: „Men jeg vil indrømme, at naar vi skulle have en Lov gennemført, nytter det jo ikke, at enhver vil sige: Saadan og saadan skal det være, der maa virkelig vises en god Vilje fra alle Sider. Der maa vises Smødetommen fra alle Sider, og det vil jeg da ogsaa haabe, der vil blive vist her, saa at Frugten af det Samarbejde, der maa blive om dette Forslag, kan blive, at vi faa en Lov, som Arbejderne kunne være tjent med.“ Det indsaa jeg